

Gemeente Rotterdam
Burgemeester

A. Aboutaleb
Burgemeester

Bezoekadres: Stadhuis Coolingsel 40
3011 AD Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl
E-mail: bbo@rotterdam.nl
Inlichtingen: [REDACTED]
Telefoon: [REDACTED]

Dienst: Dienstverlening
Ons kenmerk 16bb5574
Bijlage: 1
Datum: 1 juli 2016

Betreeft: Uitvoeringsvoorstellen voor het
Raadgevend Referendum Woonvisie 2030

Aan de gemeenteraad

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 24 juni 2016 zijn de vereiste handtekeningen aangeboden die nodig zijn ter ondersteuning van het houden van een referendum over de Woonvisie 2030. Uw raad stelt binnenkort een datum voor dit referendum vast.

Conform artikel 34 van de verordening inspraak, burgerinitiatief en referenda 2014 (hierna: de verordening) kan het college nadere regels stellen ter uitvoering van een referendum. In deze brief wordt een aantal voorstellen hiervoor gedaan. Op basis van debat in uw raad kan dit omgezet worden in een definitieve set uitvoeringsregels voor het referendum.

De voorstellen betreffende de uitvoering van het referendum beslaan zes onderwerpen.

- 1) Digitaal stemmen met DigiD.
- 2) Een datum voor de 'dag van het referendum' met mogelijkheid voor 'early voting'.
- 3) Faciliteiten voor kiezers zonder digitale toegang of vaardigheden of kiezers die niet digitaal willen stemmen.
- 4) Ambtelijke ondersteuning.
- 5) De wijze van oproeping en bepalen kiezersbestand.
- 6) Vaststellen van de uitslag.

Hieronder volgt een nadere toelichting. Als laatste ga ik in deze brief in op de financiële consequenties.

1. Digitaal stemmen met DigiD

In de verordening is digitaal stemmen als uitgangspunt opgenomen (art. 14 lid 2). Uitgangspunt is dan ook: Rotterdammers stemmen digitaal, tenzij. Hiervoor wordt een veilige digitale omgeving ontwikkeld die - met het stemproces in gedachten - zo is ontworpen dat het stemgeheim is gewaarborgd en de data versleuteld is. Een kiezer logt op deze omgeving in met zijn DigiD.

Daarnaast brengt digitaal stemmen aanzienlijk minder uitvoeringskosten met zich mee. Het presidium van uw raad en de referendumcommissie worden, door middel van een presentatie van de stemtool, nader geïnformeerd over de technische uitvoering van het digitaal stemmen. Tijdens de bijeenkomst van het presidium van 30 juni 2016 is gesproken over de toepassing van andere mogelijkheden voor het uitbrengen van de stem in plaats van DigiD. Geopperd is

de combinatie BSN, geboortedatum en een vooraf toegezonden stemcode te hanteren. In de bijlage licht ik mijn keuze voor het gebruik van DigiD nader toe.

2. Een datum voor de 'dag van het referendum' met mogelijkheid voor 'early voting'

De verordening stelt dat binnen 26 weken na het besluit tot het houden van een referendum de datum hiervan wordt vastgesteld (art. 16 lid 2). Conform de verordening stelt uw raad uiterlijk 13 weken voor aanvang van het referendum de vraagstelling vast (art. 17 lid 2). Het is van belang dat de uitvoering van het referendum gedegen vorm wordt gegeven en daarbij hoort een redelijke termijn van voorbereiding. Bijkomend is dat op 15 maart 2017 de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer staat gepland. Om voor wat betreft de organisatie van zowel het referendum als de Tweede Kamer verkiezing niet in de knel te komen, is het gewenst de volledige behandeling van de woonvisie voor eind 2016 af te kunnen ronden. Hiermee rekening houdend geef ik u in overweging om uiterlijk in uw raad van 8 september 2016 de vraagstelling vast te stellen. Daarbij adviseer ik u, rekening houdend met de genoemde termijn van 13 weken, om woensdag 30 november 2016 aan te wijzen als dag van het referendum. De woensdag is in Nederland traditioneel een dag van stemming.

Naast de 30^e november wordt ook gedacht aan een periode van twee dagen voor zogenaamd 'early voting'. Dit onderdeel is niet geregeld in de verordening, echter op grond van artikel 34 lid 2 stel ik voor 'early voting' in de nadere regels op te nemen. De digitale stemming wordt opengesteld vanaf maandag 28 november 2016, 09.00 uur. Het stemmen op fysieke locaties kan alleen op 30 november 2016. Hiervoor is een tweetal argumenten:

- Met het digitaal stemmen wordt afgezien van een systeem van het uitbrengen een stem via een machtiging. Het uitbrengen van een (digitale) stem kan door de introductie van 'early voting' plaats-, tijds- en locatie onafhankelijk.
- Een langere openstelling geeft Rotterdammers maximaal de gelegenheid een stem uit te brengen.

3. Faciliteiten voor kiezers zonder digitale toegang en vaardigheden of kiezers die niet digitaal willen stemmen

Het is de verwachting dat ook mensen zonder digitale toegang of vaardigheden of Rotterdammers die niet digitaal willen stemmen, hun stem willen uitbrengen. In alle gebieden wordt een basis aantal fysieke locaties ingericht. Aanvullend worden aan de hand van een nadere analyse extra locaties ingericht. U moet dan denken aan gebieden met relatief veel minder digitaal vaardige Rotterdammers en/of ouderen.

Het stemproces op de fysieke locaties wordt zodanig ingericht dat ook Rotterdammers zonder DigiD de gelegenheid hebben hun stem uit te brengen. Ambtelijke ondersteuners worden hiervoor getraind als ware het stembureauleden. Met het burgerservicenummer en de geboortedatum van de kiezer in combinatie met controle van de identiteit kan de burger op een tablet zijn stem uitbrengen. De kiezer doet dit in een besloten ruimte waar in alle rust de stem kan worden uitgebracht. Het stemgeheim wordt hiermee gewaarborgd en net als bij stemmen met een DigiD worden persoonlijke gegevens niet opgeslagen. In de bijlage wordt hier nader op ingegaan. Alleen dat iemand al heeft gestemd wordt bijgehouden, zodat kiezers geen tweede keer kunnen stemmen.

Op de vastgestelde datum van het referendum worden in de fysieke locaties de openingstijden aangehouden zoals bij reguliere verkiezingen, van 07:30 uur tot 21:00 uur. Op dit tijdstip zal ook de mogelijkheid tot het digitaal stemmen stoppen.

4. Ambtelijke ondersteuning

Voor de uitvoering van het referendum wordt de benodigde ondersteuning geleverd. Als uw Raad dat wenst wordt ook ondersteuning geboden voor de ingestelde referendumcommissie en bij het opstellen van een referendumvraag die door uw raad wordt vastgesteld.

De uitvoering van het stemproces, inclusief communicatie over het hoe, wat en waar van het stemmen, wordt belegd bij het cluster Dienstverlening. De inhoudelijke campagne wordt ingevuld door de afzonderlijke partijen die hiervoor subsidie kunnen aanvragen bij de referendumcommissie.

5. De wijze van oproeping en bepalen kiezersbestand

In de verordening wordt voor het bepalen van de kiesgerechtigheid aangesloten bij het begrip uit de Kieswet. Dat wil zeggen dat alleen inwoners van de gemeente Rotterdam kunnen stemmen. Voor niet-Europese Rotterdammers geldt dat zij tenminste vijf jaar in Rotterdam moeten wonen en een rechtmatige verblijfsstatus bezitten.

Er moet een moment gekozen worden waarop bepaald wordt wie tot deze populatie behoren. Dan worden de kiesgerechtigden geselecteerd en wordt het zogenaamde kiezersbestand gegenereerd. Zoals gebruikelijk bij verkiezingen zal uiterlijk 2 weken voor de datum van het referendum, in dit geval de startdatum van 'early voting', de oproep verstuurd worden. Rekening houdend met deze twee weken en om het kiezersbestand zo actueel mogelijk te laten zijn stel ik voor het selectiemoment te bepalen op 28 dagen voor de start van 'early voting', zijnde 31 oktober 2016.

In de communicatie wordt digitaal stemmen met DigiD benadrukt en worden de kiesgerechtigden geïnformeerd hoe zij, indien zij geen DigiD bezitten, deze aan kunnen vragen. Het stemmen op een fysieke locatie is een secundair proces, maar uiteraard worden de kiezers hier ook over geïnformeerd.

6. Vaststellen van de uitslag

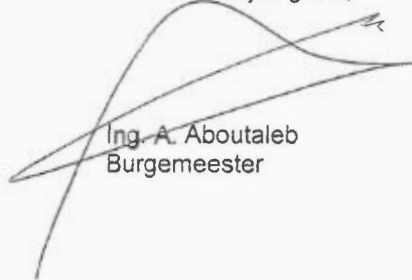
Twee werkdagen na het sluiten van de stemming wordt de uitslag definitief vastgesteld door het centraal stembureau. Het centraal stembureau stelt het opkomstpercentage vast en het aantal stemmen voor, tegen en blanco. Een ongeldige stem uitbrengen is door de wijze van stemmen niet mogelijk.

In mijn hoedanigheid als voorzitter van het centraal stembureau maak ik de uitslag bekend.

Financiële consequenties

Zoals gesteld in deze brief wordt gezorgd voor ambtelijke ondersteuning. De hiermee gemoeide kosten zullen, voor zover zij passen binnen de begroting van verkiezingen, ten laste komen van het college. Voor de materiele kosten (porti, etc) werkt de griffie een nader dekkingsvoorstel uit

Met vriendelijke groet,

Ing. A. Aboutaleb
Burgemeester